

MEMO

aan: Wethouder A.M. Kennis
van: Projectbureau De Blaricummermeent
datum: 29 juni 2016
betreft: De Gordiaanse Knoop; aanleiding, vormgeving en functioneren

De Gordiaanse Knoop **Aanleiding, vormgeving en functioneren**

De Gordiaanse knoop in de Blaricummermeent is een bijzondere verkeersoplossing. In deze notitie wordt ingegaan op de aanleiding van deze maatregel.

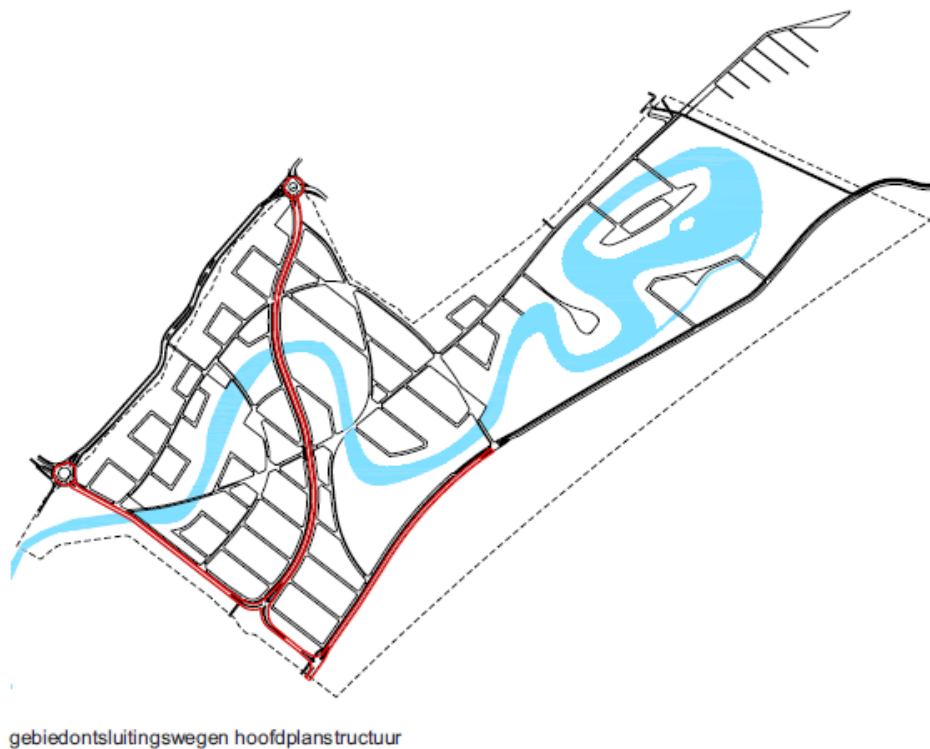
1. De totstandkoming van de Gordiaanse knoop

De Gordiaanse knoop is de naam van een onontwarbare knoop. De knoop verbond het juk met de disselboom van een eeuwenoude strijdswagen. Het orakel had over deze knoop gezegd: 'wie deze knoop ontwart, zal meester over heel Azië worden'.

Wanneer in Blaricum gesproken wordt over de Gordiaanse knoop, betreft dit (de vormgeving van) het kruispunt Stroomzijde-Floris V Dreef.

Bij ontwikkeling van de Blaricummermeent is veel aandacht besteed aan de verkeerscirculatie van het plangebied. Hierbij is zowel aandacht besteed aan de verplaatsingen binnen de wijk, de verplaatsingen van en naar de woonwijk en aan mogelijke ongewenste verkeersstromen. Gestreefd is naar een verkeersstructuur waarbij toekomstige bewoners een adequate aantakking op het hoofdwegennet hebben. De gebiedsonsluitingswegen in het plangebied (Deltazijde, Stroomzijde, Floris V Dreef) bieden via de Stichtseweg een directe verbinding naar de aansluiting op de A27 en op de Randweg Oost. Via de Stroomzijde en de Floris V Dreef wordt aangesloten op de Aristoteleslaan in Huizen.

In figuur 1.1 is de hoofdonsluitingsstructuur van de Blaricummermeent weergegeven.

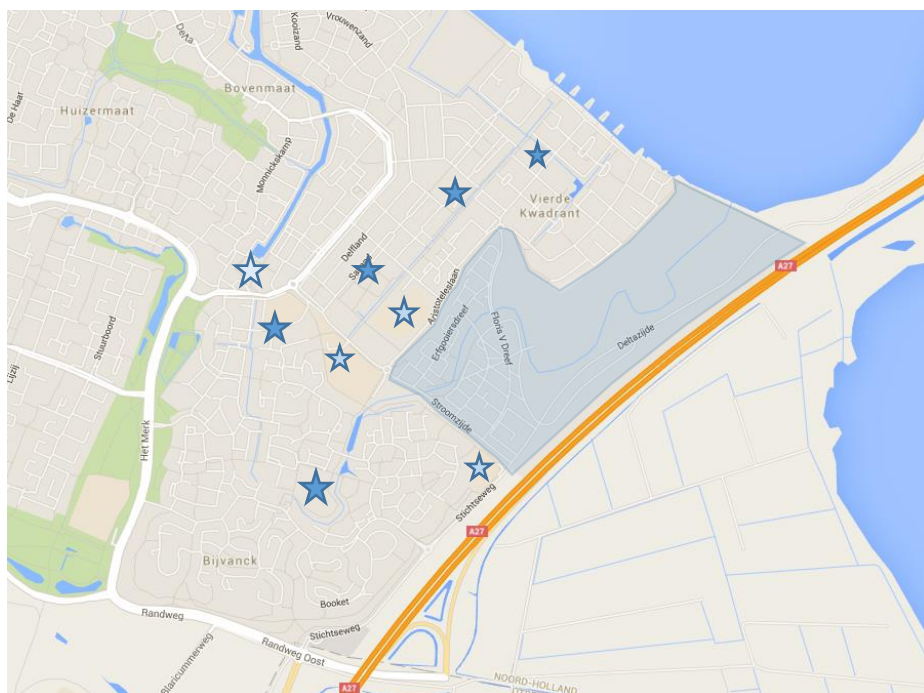
Figuur 1.1: Gebiedontsluitingsstructuur Blaricummermeent (Bron: Kwaliteitshandboek Hoofdplanstructuur, 2008)

Door de ligging van het plangebied, ingeklemd tussen A27, Bijvanck en Huizen, kan een goede externe ontsluiting van de Blaricummermeent ook voor andere woongebieden leiden tot een wijziging van de routekeuze. Een van de doelstellingen bij de ontwikkeling van het gebied is deze ongewenste, doorgaande verkeersstromen door het plangebied te voorkomen zonder de bereikbaarheid voor de eigen bewoners aan te tasten.

De Blaricummermeent beschikt niet over school- en sportfaciliteiten; de inwoners zijn hiervoor aangewezen op voorzieningen buiten de wijk. Deze zijn in voldoende mate op korte afstand beschikbaar. Vanwege de korte afstand tussen deze voorzieningen en de woningbouw ligt hierbij de prioriteit bij fietsverkeer maar alle bestemmingen dienen ook per auto bereikbaar te zijn, soms via een beperkte omrijroute.

De doelstelling van de Blaricummermeent, de bereikbaarheid voor de inwoners waarborgen en doorgaand verkeer vanuit Huizen minimaliseren, heeft geleid tot de huidige verkeersoplossing.

In figuur 1.2 zijn de nabijgelegen sport-, school- en winkelvoorzieningen weergegeven.

Figuur 1.2: Ligging sport-, onderwijs- en winkelvoorzieningen

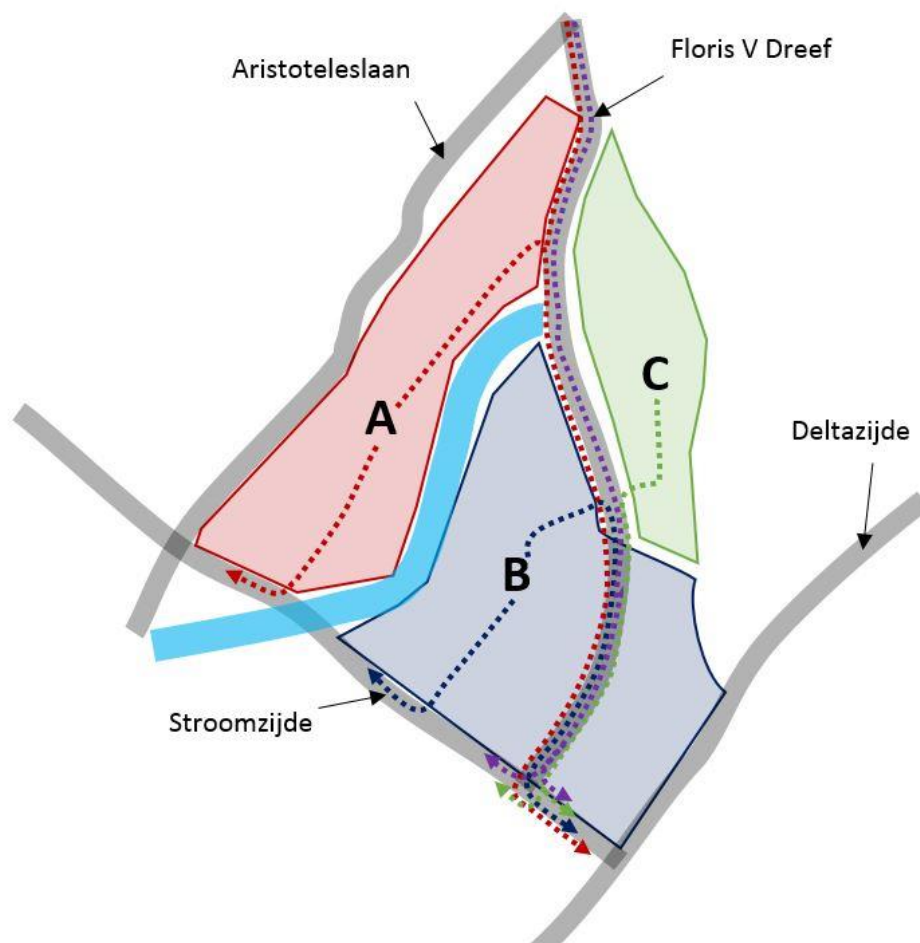
2. De vormgeving

De principevormgeving van het kruispunt is opgenomen in het kwaliteitshandboek Hoofdplanstructuur.

Figuur 2.1: Principe vormgeving kruispunt (Bron: Kwaliteitshandboek Hoofdplanstructuur, 2008)

Deze vormgeving heeft tot gevolg dat routes in en door de wijk soms indirect zijn. In figuur 2.2 zijn een aantal routes gevisualiseerd.

Figuur 2.2: Ontsluiting autoverkeer per deelgebied

Hierdoor:

- Is er geen doorgaande verbinding tussen Aristoteleslaan en Stichtseweg via de Stroomzijde.
- Kan verkeer vanuit Huizen gebruik maken van de route Aristoteleslaan – Floris V Dreef – Stroomzijde.
- Kan verkeer uit deelplan A (omgeving Erfgooiersdreef) via de Stroomzijde naar de Aristoteleslaan.
- Moet verkeer uit deelplan A naar de Stichtseweg via de Erfgooiersdreef – Floris V Dreef rijden. Dit is een omweg van maximaal 800 m.
- Kan verkeer uit deelplan B (noord) eveneens via de Stroomzijde naar de Aristoteleslaan rijden.
- Moet verkeer uit dit deelplan via de Gooischedreef – Floris V Dreef naar de Stichtseweg rijden. Dit is een omweg van maximaal 400 m.
- Kan verkeer uit deelplan B (zuid) en deelplan C zowel via de Stroomzijde naar de Aristoteleslaan als naar de Stichtseweg rijden.

Vanwege de bouwwerkzaamheden in deelplan A en B en werkzaamheden aan de Stroomzijde heeft het kruispunt de afgelopen jaren nog niet zijn definitieve vorm en functie gehad. Figuur 2.3 toont de situatie in februari 2015. De Gordiaanse knoop fungeerde op dat moment als bouwontsluiting.

Figuur 2.3 Kruispunt Stroomzijde – Floris V Dreef februari 2015 (bron: Cyclomedia)

Vanaf eind december 2015 is de Stroomzijde weer opengesteld voor al het verkeer. Het kruispunt Stroomzijde-Floris V Dreef is toen in de oorspronkelijke staat teruggebracht waarbij:

- het verkeer op de Stroomzijde, komend vanaf de Deltazijde rechtsaf wordt geleid naar de Floris V Dreef;
- het verkeer op de Stroomzijde komende vanaf de rotonde Huizen, linksaf wordt geleid naar de Floris V Dreef.

In de Gordiaanse knoop bevindt zich een calamiteitenroute die afgesloten is met een uitneembare paal waardoor de hulpdiensten in geval van nood sneller ter plaatse zijn.

In de directe omgeving van het kruispunt vinden nog veel bouwwerkzaamheden plaats, waardoor het ruimtelijk eindbeeld ter plaatse nog niet gerealiseerd is.

3. Het Gebruik

De keuze voor de onorthodoxe kruispuntoplossing is in hoofdstuk 1 toegelicht. Met behulp van een verkeersmodel is berekend wat de verkeersbelasting op de belangrijkste wegen van de Blaricummermeent is.

In figuur 3.1 zijn de verkeersintensiteiten weergegeven voor een situatie in 2023 waarbij uitgegaan is van een volledige realisatie van de Blaricummermeent.

Figuur 3.1: Verkeersintensiteit (motorvoertuigen/etmaal) 2023

Uit de afbeelding blijkt dat de Floris V Dreef en de Deltazijde de dragers zijn van de verkeersstructuur. Op het noordwestelijk deel van de Stroomzijde (ten noordwesten van de Gordiaanse knoop) is de verkeersintensiteit aanzienlijk lager. De intensiteiten zijn passend bij gebiedsontsluitingswegen binnen de bebouwde kom.

In de huidige situatie (voorjaar 2016) wordt geconstateerd dat er 'illegale' verkeersbewegingen plaatsvinden. Dit betreft onder meer het keren op de Floris V Dreef en het keren op de (tijdelijke) inritten naar de woonstraten (ten behoeve van het bouwverkeer). Ook het rechtdoor rijden vanuit de Stroomzijde naar het zuidoost wordt als probleempunt aangedragen.

Bij deze illegale verkeersbewegingen kan het volgende worden aangetekend:

- In de huidige situatie (2016) is de verkeersbelasting aanzienlijk lager dan in de eindsituatie, keren op de weg wordt op den duur minder aantrekkelijk.

- De bouwontsluiting wordt voor het einde van 2016 afgesloten. De zijstraten sluiten dan aan op een parallelweg van de Floris V Dreef. Door het afsluiten van deze zijstraten is het niet meer mogelijk deze te benutten voor de keerbeweging.
- De bouw van de woningen in deelplan B vordert, hierdoor wordt de Stroomzijde en de Floris V Dreef steeds meer verblijfsomgeving in plaats van bouwplaats.
- Fietsverkeer maakt nu nog gebruik van de Floris V Dreef maar gaat op termijn gebruik maken van de parallelwegen (ventwegen) van de Floris V Dreef. De Dreef kan dan ook zijn definitieve inrichting krijgen.

Illegaal verkeersgedrag is bijna nooit volledig uit te sluiten maar door de afbouw van de wijk en inrichting van de (woon)omgeving wordt illegaal verkeersgedrag minder aantrekkelijk.

4. En wat als ...

er geen Gordiaanse knoop was.

Vanuit de planontwikkeling is de verkeersknoop als de optimale oplossing voortgekomen. Maar is deze, wanneer we daar anno 2016 op terugkijken, wel noodzakelijk. Met andere woorden: wat zijn de effecten van het openstellen van de verkeersknoop voor alle verkeersbewegingen.

Verkeersintensiteit en doorgaand verkeer

Met behulp van het verkeersmodel is in beeld gebracht wat het effect is op het aantal motorvoertuigen per etmaal wanneer de kruising Stroomzijde – Floris V Dreef wordt opengesteld.

In figuur 4.1 is het resultaat van deze berekening weergegeven.

Figuur 4.1: Verkeersintensiteit zonder Gordiaanse knoop (motorvoertuigen/etmaal) 2023

Uit figuur 4.1 blijkt dat het opheffen van de Gordiaanse knoop een zeer groot effect heeft op de verkeersintensiteit in de Blaricummeent. De intensiteit op het noordwestelijk deel van de Stroomzijde neemt toe van circa 2.500 mvt/etmaal naar ruim 7.600 mvt/ etmaal (verdriedubbeling).

Figuur 4.2: Verkeersintensiteit met en zonder Gordiaanse knoop noordwestzijde Blaricummermeent (motorvoertuigen/etmaal) 2023

Ook op een aantal wegen in Huizen zijn de effecten van de maatregel waarneembaar. De Aristoteleslaan (tussen Stroomzijde en Bovenmaatweg) krijgt een toename van 4.000 mvt/etmaal te verwerken. Dit verkeer komt hoofdzakelijk vanaf het westelijke deel van de Bovenmaatweg. De toename van 4.000 mvt/etmaal zien we ook op de Stichtseweg. Hieruit kan afgeleid worden dat er een route ontstaat tussen Huizen vanaf de oostelijke rondweg via de Blaricummermeent naar de aansluiting van de A27.

Een positief effect treedt op bij de Floris V Dreef. De Stroomzijde gaat in deze situatie meer als een wijkverdeelweg functioneren (ontsluiting richting Erfgooiersdreef en de Goischedreef), waardoor de intensiteit op de Floris V Dreef afneemt van 5.900 naar 2.600 mvt/etmaal.

Geluidhinder

De toename van het verkeer op de Stroomzijde zal leiden tot hogere verkeersbelasting van de woningen die aan deze weg gelegen zijn. Nader onderzoek moet uitwijzen of aanvullende geluidwerende voorzieningen aan de woning verricht moeten worden of dat volstaan kan worden met de aanpassing van het wegdek (bijvoorbeeld toepassing van extra stille deklagen).

Bereikbaarheid

Belangrijke voordelen van deze maatregel zijn voor de inwoners van delen van de gemeente Huizen die een kortere/snellere verbinding richting A27 krijgen, maar ook voor een aantal inwoners van de

Blaricummermeent (bijvoorbeeld deelplan A) geldt dat er geen omwegen meer gereden hoeven te worden.

Voor bewoners van de Stroomzijde is deze maatregel overwegend nadelig. Tegenover een iets betere bereikbaarheid staat de enorme toename van verkeer en een hogere geluidbelasting.

Naast het effect binnen de Blaricummermeent heeft de toename van verkeer op de Stichtseweg mogelijk ook effecten op de Bijvanck (bijvoorbeeld doorstroming rotonde De Noord, geluidbelasting). Dit is in deze notitie niet verder onderzocht.

Het effect van openstelling is zeer groot.

5. Resume

Bij de ontwikkeling van de Blaricummermeent is zorgvuldig aandacht besteed aan de verkeersstructuur. De verkeersstructuur van de woonwijk dient een goede bereikbaarheid voor de bewoners te garanderen en oneigenlijk verkeer door de wijk te minimaliseren. Bij dit laatste is vooral ten doel gesteld doorgaand verkeer tussen Huizen en de aansluiting op de A27 onaantrekkelijk te maken.

Om aan deze doelstelling te kunnen voldoen is een bijzondere kruispuntoplossing ontworpen voor de kruising Floris V Dreef – Stroomzijde. Uit de verkeersberekeningen blijkt dit een zeer effectieve verkeersmaatregel.

In de huidige situatie blijkt echter dat illegale verkeersbewegingen optreden, zoals het rijden via de calamiteitendoorsteek, het keren op de Floris V Dreef of het keren op de tijdelijke inritten naar de bouwstraten.

De verwachting is dat door de toename van het verkeer op de Floris V Dreef, de afsluiting van de bouwstraten en de realisatie van de woningbouw deze verkeersbewegingen minder aantrekkelijk worden.

Het openstellen van het kruispunt (legalisering) heeft een grote verkeersaantrekkende werking en creëert een doorgaande verkeersstroom op de Stroomzijde (circa 4.000 mvt/etmaal) en heeft vooral voor de direct aanwonenden negatieve effecten tot gevolg.

De werking van de Gordiaanse knoop zal nauwlettend gevolgd moeten worden. Indien noodzakelijk zal ook handhaving daarin een rol moeten gaan spelen.

Bij het woonrijp maken van de Floris V Dreef wordt expliciet aandacht besteed aan de aansluiting. Aanvullende maatregelen kunnen de werking van de Gordiaanse knoop verbeteren en illegale verkeersbewegingen verminderen. Gedacht kan worden aan maatregelen in de berm (doorzicht) en/of het doortrekken van de rijbaanscheiding op de Floris V Dreef (waardoor keren niet meer mogelijk is).

Eindconclusie

Geadviseerd wordt de huidige situatie van de Gordiaanse knoop in stand te houden. Er is op dit moment sprake van een tijdelijke situatie waarbij in de omgeving van de knoop nog veel bouwactiviteiten zijn en de infrastructuur nog niet op orde is.

Openstelling van de Gordiaanse knoop in de eindfase wordt op basis van de te verwachten negatieve effecten sterk afgeraden.